

Lønnsammenligning på tvers av sektorer og tariffsystemer

Forskerforbundets Landsråd 2018

Grand Hotel 20. mars

Bård Jordfald

I utgangspunktet lett å måle lønnsforskjeller i kroner

- God lønnsstatistikk og TBU, men:
- Strukturforskjeller mellom sektorene
- Faktisk arbeidstid versus avtalt arbeidstid, overtid, nåverdi av pensjonsordning versus lønn i dag, uregelmessige tillegg og bonuser, prisen for sikker jobb, arbeidsmarked versus arbeidsgivermonopol, kjønn og utdanningsretning

Utgangspunktet: hva gir økt lønn ? (for dem med høyere utdanning)

Case 1: Privat versus offentlig sektor

FORSKER FORBUNDET

[Lønn](#) / [Arbeidsvilkår](#) / [Bli medlem](#) / [Om Forskerforbundet](#) / [Min side](#) / [Tariff 2018](#) /

[Forsiden](#) > [Lønn](#) > [Tariffnyheter](#) > 2014

Lønnsgapet øker mellom offentlig og privat

Lønnsforskjellene mellom utdanningsgruppene i industrien og i det offentlige øker.

- Lønnsgapet øker tross i NHOs forsikringer om at deres prognoser er riktige, sier Unio-leder Anders Folkestad.

18.02.2014

(Unio-leder Anders Folkestad) Foto: Unio

Lønnsdannelsen

Offentlig sektor

Privat sektor (NHO)

Generelt tillegg sentralt
(Unntak: Case 2)

Lokal ramme settes i
sentrale forhandlinger –
fredsplikt under disse
forhandlinger

Frontfagsmodellens
rammer

Lønnsramme, lønnsspenn,
regulativ eller
stillingsbaserte
minstelønnsgarantier

Twistenemnd ved uenighet

Lønn forhandles ikke sentralt
(funksjonærer)

Forhandlinger om lokal ramme
under fredsplikt

Fire kriterier

Individuell lønn, men kan være
lønnssystemer lokalt

Visstnok organisatorisk
behandling ved uenighet

Grader av desentralisering i lønnsdannelsen

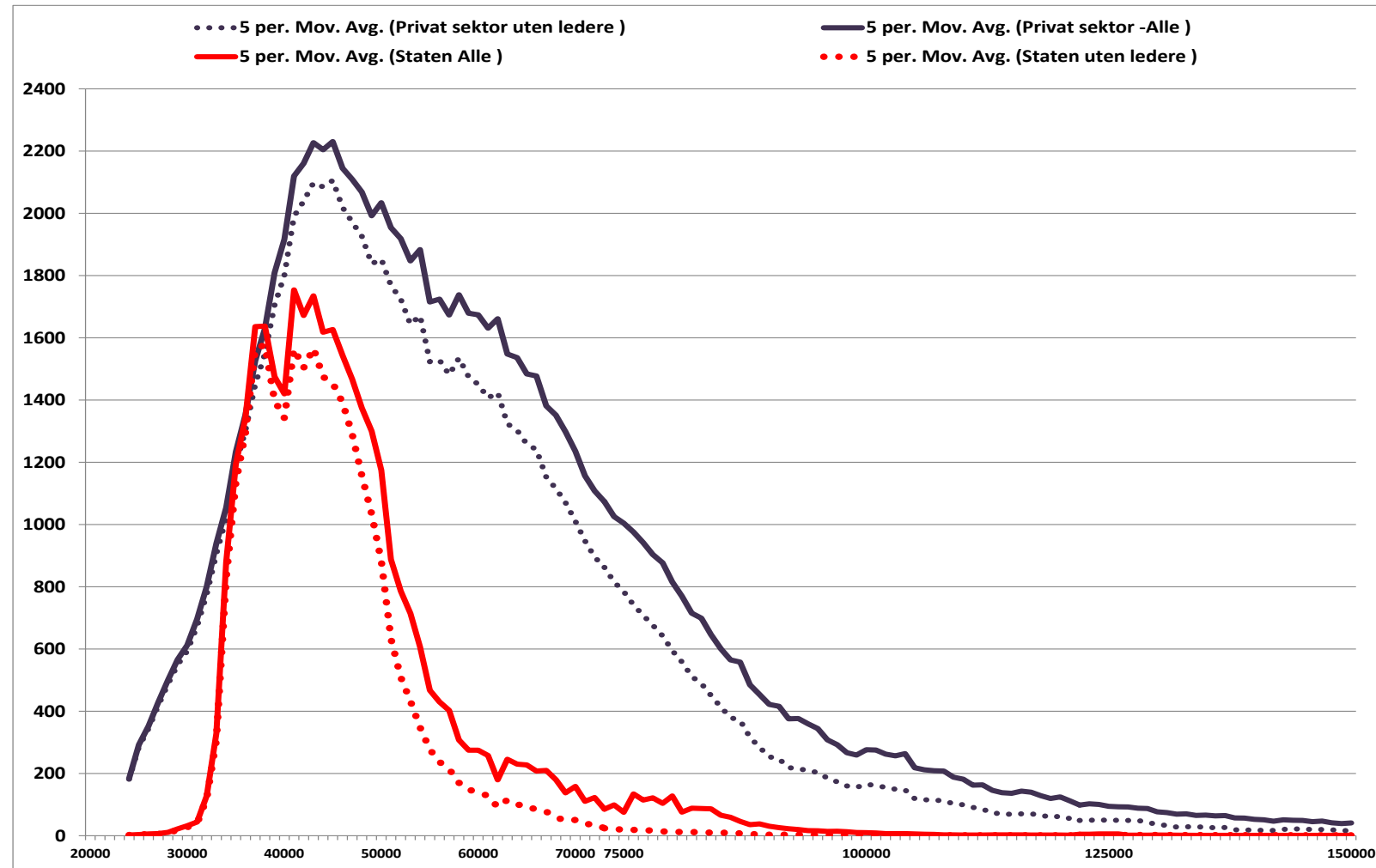
- 1. Generelt tillegg**
- 2. Generelt tillegg og lokale pott**
- 3. Lønnspotter med individuell lønnsgaranti/mekanisme for individuell lønnsgaranti**
- 4. Lønnsnett - uten individuell lønnsgaranti**
- 5. Lokale forhandlinger/mekanismer med rammestørrelse, mulig med individuell garanti**
- 6. Lokale forhandlinger/mekanismer for rammestørrelse**
- 7. Lokale forhandlinger**

Grader av desentralisering i lønnsdannelsen

---

1. Bussjåførere, vektere og renholdere i p-sektor
2. Generelt tillegg og lokale potter – HTA Storavtalen
3. Lønnspotter med individuell lønnsgaranti/mekanisme for individuell lønnsgaranti
4. Lønnsnett – uten individuell lønnsgaranti HTA-Akademikeravtalen
5. Lokale forhandlinger/mekanismer med rammestørrelse, mulig med individuell garanti
6. Lokale forhandlinger/mekanismer for rammestørrelse
7. Lokale forhandlinger (funksjonærer i privat sektor)

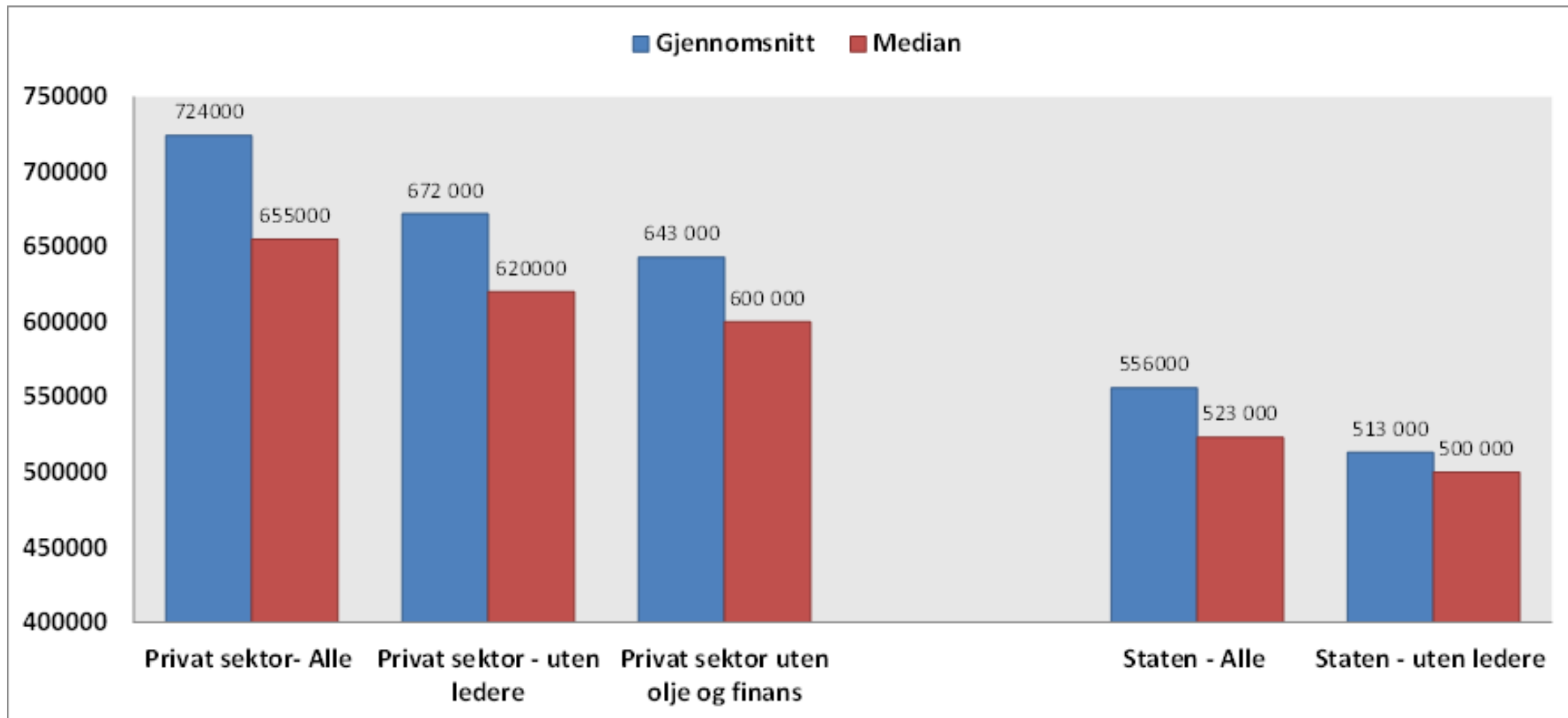
Lønnsstruktur med og uten lederyrker - privat versus stat (arbeidstakere med lang høyere utdanning)

Statlig og privat sektor. 2012. Ledere og (ikke ledere; n=80 100 i privat sektor og n=27 300 i staten). Lønnsstatistikken SSB. Egne beregninger.

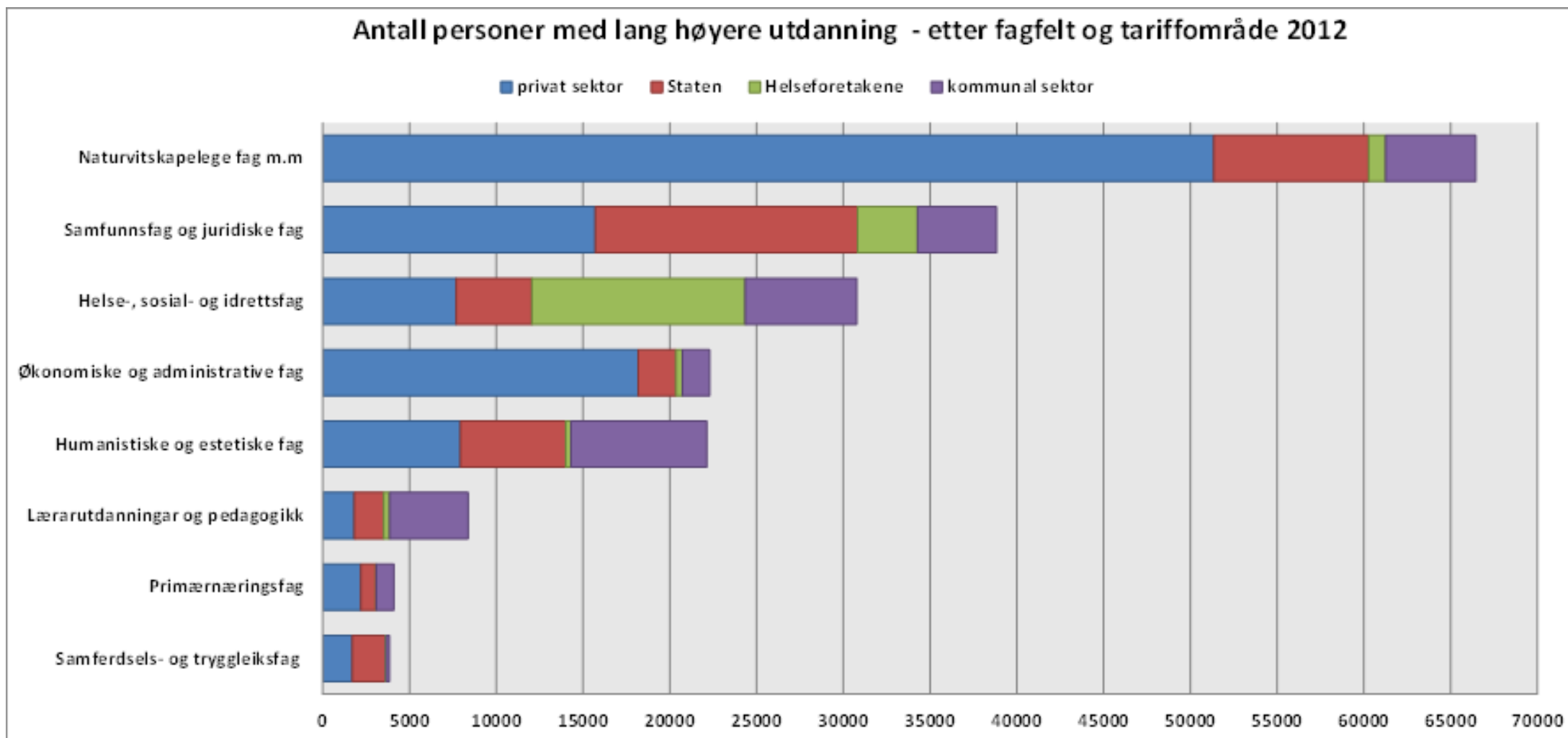
Etter sentraltendens (gamle tall)

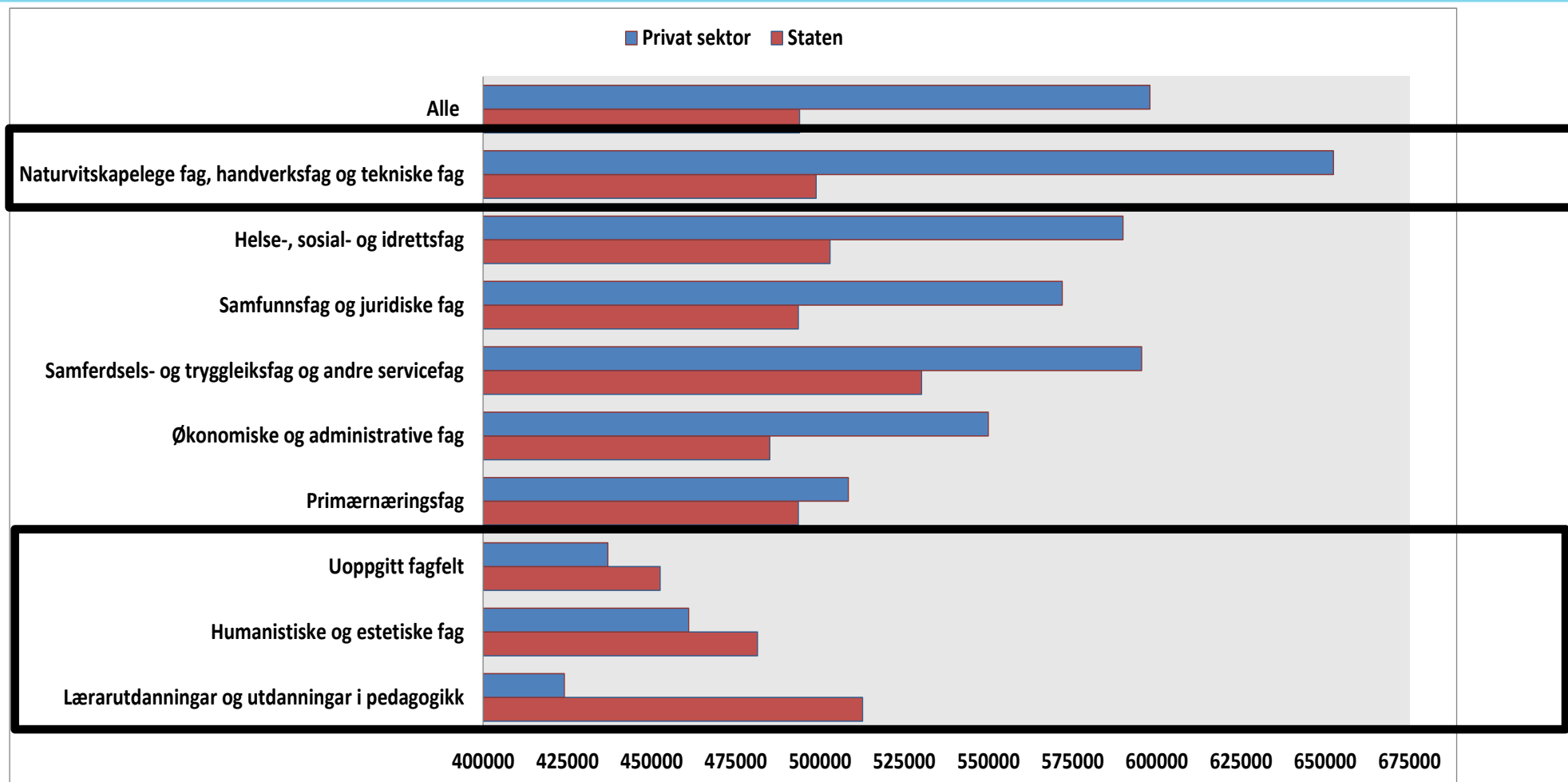

**Men det er noen andre forhold
man også skal ta med i
sammenlikningen.....**

Alle har lang utdanning – men ikke lik utdanning

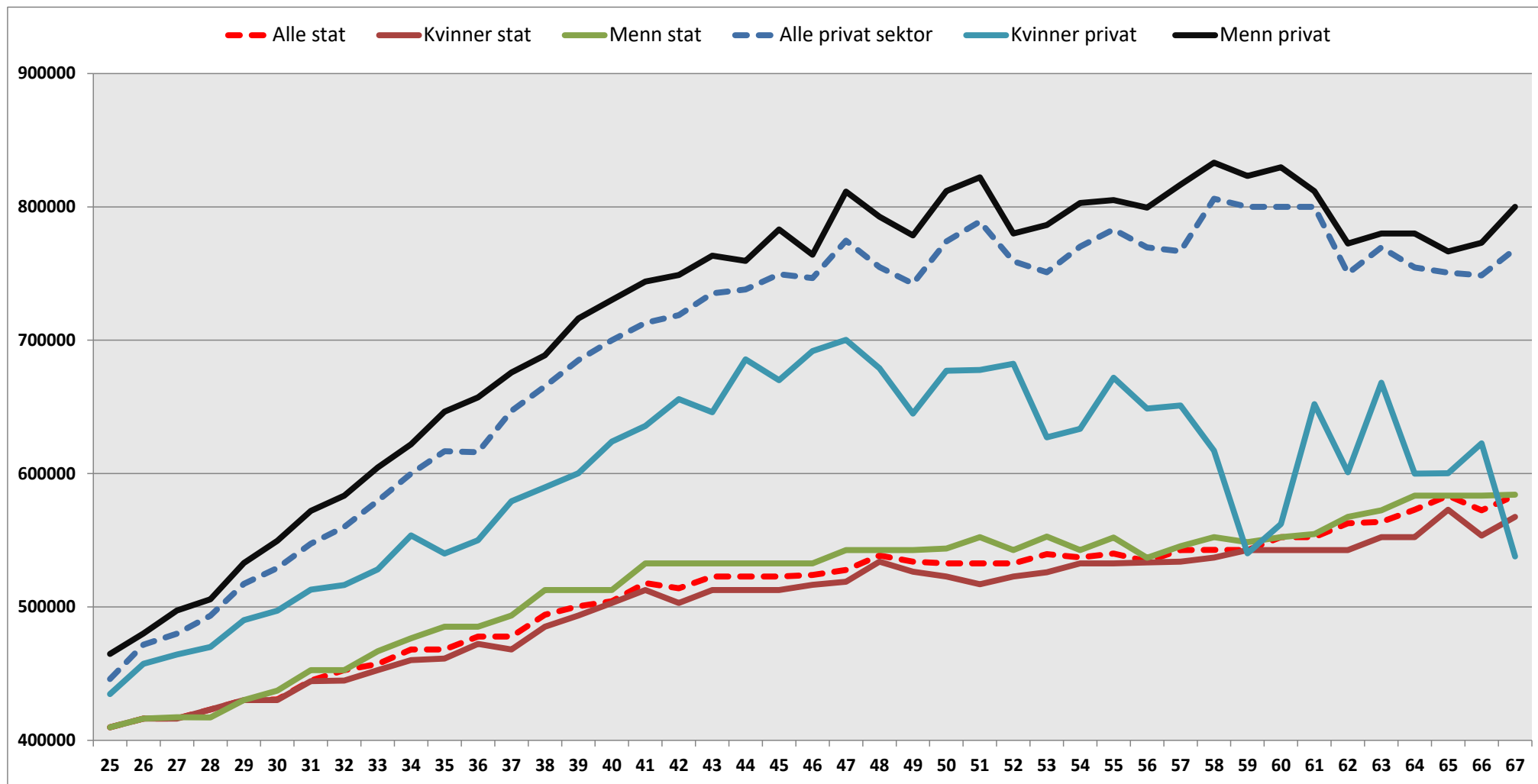

Utdanningsretning og lønnsnivå

Lønnsforskjeller etter utdanningsfagfelt. Avtalt medianlønn. Ansatte uten lederstillinger.
2012. Lønnsstatistikken SSB. Egne beregninger.

Lønn, kjønn og alder – stat og privat

Medianårslønn etter alder. Ansatte og tilsatte uten lederstillinger. Lang høyere utdanning. Stat og privat sektor. 2012. Lønnsstatistikken SSB. Egne beregninger.

Lang utdanning: p- sektor og staten

Privat sektor: individuelle eller kollektiv avtaler uten lønnsatser, har gjennomgående høyere lønnsnivå

Store forskjeller etter utdanningsretning og mellom kvinner og menn i p-sektor.

Lang høyere utdanning i P-sektor = sivilingeniører, siviløkonomer, advokater, leger og tannleger.

Etterspørsel etter andre utdanninger begrenset i p-sektor?

Staten: lønner lavere – mer spredt på flere utdanningsretninger men mindre forskjeller mellom disse – og mellom kvinner og menn.

Case 2: Staten versus KS kapitel 5

Forutsetning: Frontfagsmodellen
Industrien går foran og setter normen
for lønnsvekst. Ramma er gitt herfra.
(Skal noen ha mer- må andre ha mindre)

Grader av desentralisering

---

1. .

2. Generelt tillegg og lokale potter – HTA Storavtalen

3. .

4. Lønnpott – uten individuell lønnsgaranti HTA-Akademikeravtalen

5. .

6. .

7. Lokale forhandlinger (funksjonærer i privat sektor OG kapittel 5 i KS-området)

Kapittel 5 i KS

Akademikerne har rett på at de har hatt høyere lønnsvekst over tid – enn andre i ikke-ledende stillinger i KS-området.

Vet derimot ikke om de samme stillingsgruppene i staten har hatt lik, sterkere eller svakere lønnsvekst enn «tvillingen» i kap 5.

Delingen av HTA i 2016 – effektene ikke mye analysert. Staten har slitt med tallgrunnlaget, teknisk og mentalt.

Kan man kopiere kapitel 5 strategien over i staten?

Veldig raskt på KHTA (Antall hoder i 2018)

KS-området etter forhandlingsbestemmelser i KHTA

K4 Gjennomgående stillinger

K5
Akademikere

K3.4
Leder

Forskjeller og likheter – antall hoder

KS-området som forhandler

De to avtalene i staten

Storavtalen (LO,YS, Unio og Uorganiserte)

Akademikernes
avtale

Kort sagt:

- **P-sektor: Annerledes lønnsdannelse – gir annertledes lønnsfordeling enn i o-sektor.**
- **Små muligheter for quick fix –innenfor frontfagsmodellen.**
- **Man får sjelden i pose og sekk – og om noen gjør det, kan de ikke være mange.**

